
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
MAHASARAKHAM PROVINCIAL PRISON
คู่มือการควบคุมผู้ต้องขังทำงานสาธารณะและพัฒนาภายนอกเรือนจำ
กรมราชทัณฑ์
DEPARTMENT OF CORRECTIONS
ห้องสมุดพร้อมปัญญา
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม
ชมรม
TO BE NUMBER ONE
เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
เป็นหนึ่งโดยไม่พึ่งยาเสพติด

คู่มือการควบคุมผู้ต้องขังทำงานสาธารณะ และพัฒนาภายนอกเรือนจำ

เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

รวบรวมโดย

นายศิวนนท์ สุทธิศรี

ตำแหน่งนักวิชาการอบรมฯ ปฏิบัติการ

คำนำ

ตามที่กรมราชทัณฑ์ ได้จัดส่งคู่มือการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมผู้ต้องขังด้านต่างๆ จำนวน ๑๒ เรื่อง ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ใช้เป็นคู่มือในการปฏิบัติหน้าที่มาระยะหนึ่งแล้วนั้น แต่จากการติดตามผลพบว่า มีเจ้าหน้าที่เรือนจำ จำนวนไม่น้อย ที่ไม่ทราบหรือไม่ได้ศึกษาคู่มือดังกล่าว จึงทำให้เกิดความผิดพลาดทั้งด้านการดำเนินงาน หรือการปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทางราชการ

คณะผู้จัดทำจึงได้จัดทำหนังสือสำหรับพกพาเล่นนี้เพื่อแจกจ่ายให้เจ้าหน้าที่ประจำจุดต่างๆ ได้เข้าใจและข้อควรปฏิบัติในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้และเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานมากขึ้น

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ลักษณะของการทำงานภายนอกเรือนจำ	๑
หลักปฏิบัติสำหรับผู้ต้องขังที่จ่ายนอกทำงานภายนอกและงานสาธารณะ	๑ - ๒
การนำผู้ต้องขังออกทำงานภายนอก/งานสาธารณะและนำกลับเข้าเรือนจำ	๒ - ๔
การควบคุมผู้ต้องขังทำงานภายนอกและงานสาธารณะ	๔ - ๖
การกำกับดูแลและตรวจสอบการทำงานภายนอก/งานสาธารณะ	๖ - ๗
ข้อควรคำนึงและระมัดระวังในการควบคุมผู้ต้องขังทำงานภายนอก/งานสาธารณะ	๗ - ๘
แนวทางปฏิบัติกรณีผู้ต้องขังทำงานภายนอก/งานสาธารณะ หลบหนี	๘ - ๙

คู่มือการควบคุมผู้ต้องขังทำงานสาธารณะและพัฒนาภายนอกเรือนจำ

ลักษณะของการทำงานภายนอกเรือนจำ

การทำงานภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน ของผู้ต้องขัง เป็นการฝึกอบรม และใช้แรงงานผู้ต้องขังให้เกิดประโยชน์แก่กิจการสาธารณะ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ต้องขังเอง การทำงานภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถานแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑) การนำตัวผู้ต้องขังออกทำงานภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน หรือที่เรียกว่า " งานจ่ายนอก " เช่น การออกไปรักษาความสะอาดและบำรุงรักษาอาคารสถานที่เรือนจำ/ทัณฑสถาน การออกไปทำงานที่เรือนจำชั่วคราวในสังกัดของเรือนจำแบบเช้าออกไปทำงานเย็นกลับเข้าพักในเรือนจำ การออกไปทำงานตามโครงการฝึกวิชาชีพแบบต่อเนื่อง เป็นต้น

๒) การนำผู้ต้องขังออกไปทำงานสาธารณะนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน หรือที่เรียกว่า " งานจ่ายนอก " เช่น การออกไปทำงานสาธารณะ ในงานใดๆ ที่ส่วนราชการ หน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจให้งบประมาณแผนดินว่าจ้างกรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำ/ทัณฑสถาน และรวมถึงงานที่ไม่มีผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานดังกล่าว และการออกไปทำงานสาธารณะตามแนวนโยบายเศรษฐกิจชุมชน เป็นต้น

หลักปฏิบัติสำหรับผู้ต้องขังที่จ่ายนอกทำงานภายนอกและงานสาธารณะ

ผู้ต้องขังที่จ่ายออกทำงานภายนอก และงานสาธารณะ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในระเบียบและก่อนจ่ายออกทำงานภายนอก ให้เจ้าหน้าที่ทำการ อบรม กฎ ระเบียบต่างๆ ให้ผู้ต้องขังทราบ ดังนี้

๑) ต้องตัดผม โกนหนวด โกนเครา ตามที่ทางราชการกำหนดไว้

๒) ต้องแต่งกายตามที่ราชการกำหนดไว้ ห้ามใช้เครื่องแต่งกายส่วนตัวของผู้ต้องขัง

๓) ต้องไม่มีสิ่งของส่วนตัวใดๆ ติดตัวออกไปหรือต้องไม่รับฝากสิ่งของใดๆ จากบุคคลอื่นติดตัวออกไปเป็นอันขาด เว้นแต่สิ่งของจำเป็นใช้ประจำวัน ที่ได้รับอนุญาตแล้ว

๔) ในเวลากลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องมีสิ่งของติดตัวเข้าไปเฉพาะที่ได้นำติดตัวออกไปเท่านั้นเว้นแต่สิ่งของจำเป็นที่ได้รับอนุญาตตามระเบียบของเรือนจำ

๕) ต้องทำงานตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

๖) กรณีมีญาติมาเยี่ยม ต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมทราบ โดยผู้ต้องขังต้องไม่ไปติดต่อญาติ หรือ บุคคลอื่นก่อนได้รับอนุญาตเป็นอันขาด หากได้รับอนุญาตให้มีการเยี่ยมสามารถเยี่ยมได้เฉพาะในบริเวณที่กำหนดไว้ และไม่เกิน ๑๕ นาที เท่านั้น

มาตรการเสริม ควรจัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างญาติ และผู้ต้องขังที่ได้รับการคัดเลือก ให้ออกทำงานภายนอก/งานสารธารณะ เพื่อให้ทราบถึงประโยชน์และแนวทางปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้ญาติได้ช่วยในการโน้มน้าวใจให้ผู้ต้องขังไม่ประพฤติผิดระเบียบ หรือ หลบหนี และควรให้ญาติผู้ต้องขัง ทำสัญญาค้ำประกันเช่น หากผู้ต้องขังหลบหนี จะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการติดตามจับกุม

การนำผู้ต้องขงออกทำงานภายนอก/งานสาธารณะและนำกลับเข้าเรือนจำ

๑) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม รับตัวผู้ต้องขังที่จะออกทำงานภายนอก พร้อมบัญชีรายชื่อและบัตรแสดงตัวผู้ต้องขัง ซึ่งมีรายละเอียดประกอบด้วย เลขที่บัตร ชื่อ - นามสกุล เลขทะเบียนประจำตัว เลขประจำตัวบัตรประชาชน วันออกบัตร วันพ้นโทษ รูปถ่าย <u>โดยมีผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ลงนามในบัตร</u>

๒) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมนำตัวผู้ต้องขังพร้อมทั้งหลักฐานตามข้อ (๑) ให้เจ้าหน้าที่ประตู หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเป็นการเฉพาะ ทำการตรวจค้นตัวผู้ต้องขัง หากกรณีที่มีเหตุสงสัยให้ตรวจค้นโดยละเอียดเป็นรายกรณีไป พร้อมทั้งตรวจสอบรายชื่อผู้ต้องขังว่าเป็นบุคคลเดียวกันกับบัญชีรายชื่อหรือไม่ หากไม่ตรงตามบัญชีห้ามนำผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ/ทัณฑสถานเด็ดขาดและ **หากตรวจพบสิ่งของต้องห้ามหรือสิ่งของผิดระเบียบให้เจ้าหน้าที่ที่ตรวจค้นยึดไว้ และทำบันทึกรายงานผู้บังคับชาการเรือนจำ/ผู้อำนวนการทัณฑสถานเพื่อพิจารณาสั่งการโดยเร็ว**

๓) บันทึกเวลาที่นำผู้ต้องขังออกไปทำงานพร้อมทั้งลงลายมือชื่อผู้รับ - ส่งผู้ต้องขัง กรณีนำผู้ต้องขังกลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถานให้ดำเนินการเช่นเดียวกับเมื่อนำออกไปทำงาน

ตัวผู้ต้องขังออกทำงานและนำกลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถาน

๑) การทำงานภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน

๑) หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาการรักษาความสะอาดบริเวณที่ทำการ และรอบบริเวณเรือนจำ/ทัณฑสถาน ให้นำผู้ต้องขังออกทำงานได้ครึ่งวันโดยจะต้องนำผู้ต้องขัง กลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถาน ไม่เกิน เวลา ๑๒.๐๐ น. หากเรือนจำ/ทัณฑสถานใดมีความประสงค์ให้ผู้ต้องขังทำงานดังกล่าวในช่วงบ่าย ก็ให้ขออนุญาตผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานเป็นกรณี ๆ ไป

๒) หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับการเลี้ยงสุกร และสัตว์เลี้ยงอื่นๆรวมทั้งพืชผักสวนครัว ให้นำผู้ต้องขังออกจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ๒ ช่วง คือช่วงเช้าระหว่าง ๐๘.๐๐ -๑๒.๐๐ น. โดยพักกลางวันให้นำผู้ต้องขังกลับเข้ามาพักรวมกันภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน และช่วงบ่าย ตั้งแต่เวลา ๑๓.๐๐ น.

๓) ทัณฑสถานเปิด โครงการสวนป่า หรือโครงการเรือนจำชั่วคราว หน่วยงานเจาะระเบิดหินให้ทำงานได้เต็มวัน หากหน่วยงานอยู่ใกล้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ในเวลาพักกลางวันให้นำผู้ต้องขังพักภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

๔) หน่วยงานสร้างและซ่อมแซมอาคารของเรือนจำ/ทัณฑสถาน โดยที่เป็นงานเร่งด่วนและชั่วครั้งชั่วคราวให้ทำงานได้เต็มวัน ในเวลาพักกลางวันให้นำผู้ต้องขังเข้าพักภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน

๒) สำหรับการทำงานสาธารณะ

การทำงานสาธารณะ หรือการทำงานบริการประชาชน ที่คิดค่าตอบแทน ให้นำผู้ต้องขังออกไปทำงานนอกเรือนจำ/ทัณฑสถาน ได้ตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ น. และให้นำกลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถานไม่เกินเวลา ๑๘.๓๐ น.

หมายเหตุ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ผู้ต้องขังออกไปทำงานนอกเรือนจำก่อนเวลา ๐๖.๐๐ น. และกลับเข้าเรือนจำ หลังเวลา ๑๘.๐๐ น. ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน ดำเนินการตามคำสั่ง กรมราชทัณฑ์ ที่ ๓๑๓/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่องมอบอำนาจให้ผู้บัญชาการเรือนจำและผู้อำนวยการทัณฑสถาน ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ระดับ ๙ ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมราชทัณฑ์

การควบคุมผู้ต้องขังทำงานภายนอกและงานสาธารณะ

๑) การนำผู้ต้องขังจากเรือนจำ/ทัณฑสถาน ไปยังสถานที่ทำงาน หรือจากสถานที่ทำงานแห่งหนึ่ง ไปยังอีกแห่งหนึ่ง หรือนำกลับคืนเรือนจำ/ทัณฑสถาน ให้จัดให้มียานพาหนะสำหรับรับ – ส่ง ผู้ต้องขังทั้งไปและกลับในกรณีไม่อาจจัดหายานพาหนะ หรือไม่จำเป็นที่ต้องใช้ยานพาหนะ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจัดให้ผู้ต้องขัง เดินแถวเรียงหนึ่งเรียงสอง หรือเรียงสี่ แล้วแต่กรณีโดยมีเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมเดินตามหลัง หรือแซงข้างแถวระยะห่างพอสมควรเพื่อรักษาระเบียบวินัยไปจนถึงสถานที่ทำงานหรือเรือนจำแล้วแต่กรณี

๒) ในระหว่างการเดินทาง ให้ผู้ต้องขังอยู่ในอาการสงบ ห้ามมิให้ส่งเสียงเอะอะ โวยวาย หรือแสดงกิริยาอาการอันไม่สุภาพ เมื่อถึงสถานที่ทำงานแล้วให้เจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าควบคุม สั่งบอกเขตกำหนดพื้นที่ที่ผู้ต้องขังจะต้องปฏิบัติงานอยู่ภายในขอบเขตนั้นๆ ห้ามมิให้ผู้ต้องขังออกไปนอกแถว หรือนอกเขตทำงานหรือเขตหยุดพักที่กำหนดให้เป็นอันขาด เว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมแล้ว

๓) ข้อห้ามในระหว่างการทำงาน

๑) ห้ามมิให้ผู้ต้องขังซื้อ รับ หรือสิ่งของอย่างหนึ่งอย่างใดจากญาติมิตร หรือผู้หนึ่งผู้ใดโดยตรงหรือโดยปริยายเป็นอันขาด เว้นแต่สิ่งของที่มีผู้บริจาคเลี้ยงผู้ต้องขัง และได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าควบคุมแล้ว

๒) ห้ามมิให้ผู้ต้องขังติดต่อ พบปะ หรือรับการเยี่ยมญาติมิตร หรือผู้หนึ่งผู้ใด เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าควบคุม และให้เยี่ยมในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้เยี่ยมได้ในเวลาพัก ไม่เกิน ๑๕ นาที ในกรณีที่ไม่สามารถจัดให้เยี่ยมได้ในเวลาพักให้อยู่ในดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่หัวหน้าผู้ควบคุม ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ให้เยี่ยมได้ไม่เกิน ๑๕ นาทีต่อวัน

๓) ห้ามมิให้ผู้ต้องขังผลัดเปลี่ยน หรือถอดเครื่องแต่งกายที่ได้แต่งมาจากเรือนจำ/ทัณฑสถานเว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับอนุญาตจากเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและเมื่อหมดความจำเป็นแล้ว จะต้องผลัดเปลี่ยนหรือสวมใส่เครื่องแต่งกายอย่างเดิมทันที

๔) ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ควบคุมอนุญาตให้ผู้ต้องขังออกไปนอกความควบคุมของตน ไม่ว่ากรณีใดๆ หรือควบคุมผู้ต้องขังไปในกิจการอันมิได้เกี่ยวด้วยการงานที่จ่ายไปทำนั้นเป็นอันขาด

๕) ในระหว่างหยุดพักการทำงาน ให้เจ้าหน้าที่ผู้เป็นหัวหน้าควบคุม จัดให้ผู้ต้องขังรวมกันอยู่เป็นหมู่เป็นกองแห่งเดียวกันภายในเขตที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจน และให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมกระจายกันอยู่โดยรอบของหมู่ หรือกองผู้ต้องขังนั้นในระยะใกล้ชิดพอที่จะมองเห็นผู้ต้องขังได้ทุกคน และหากหลบหนีก็อาจติดตามจับตัวได้ทันที

๖) ในเวลาทำงานห้ามมิให้แยกผู้ต้องขังกระจายกันทำงานห่างจากเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจนเมื่อมีการหลบหนีไม่อาจติดตามจับกุมได้ทันที และให้จัดผู้ต้องขังอยู่ในที่ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมสามารถมองเห็นได้ถนัดได้ทุกคน กับให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมระมัดระวังมิให้ผู้ต้องขังไปลับตา หรือให้คอยตรวจตราผู้ต้องขังทุก ๑๕ นาที และให้มีการตรวจนับยอดผู้ต้องขังอย่างน้อย ๔ ครั้ง คือก่อน และหลังทำงานทั้งใน ภาคเช้าและภาคเย็น

๗) ในการควบคุมผู้ต้องขังทำงานเป็นหมู่เป็นคณะในสถานที่โล่งแจ้ง หรือในป่า ซึ่งมีผู้ต้องขังจำนวนมาก ให้กำหนดเขตควบคุมไว้ให้ชัดเจน แล้วแจ้งให้ผู้ต้องขังทุกคนทราบถึงเขตควบคุมนั้นโดยทั่วกันและตรงมุมของเขตนั้นให้ทำเครื่องหมายอย่างใดอย่างหนึ่งที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนไว้ แล้วให้เจ้าหน้าที่ควบคุมรักษาการณ์ประจำตามมุมหรือจุดสำคัญในแนวเขตถ้าผู้ต้องขังออกไปนอกเขตควบคุมตามที่กำหนดไว้โดยไม่มีเจ้าหน้าที่

ควบคุมไปด้วยก็ ให้ปฏิบัติดังผู้ต้องขังหลบหนีได้ทันที แต่ในการที่จะใช้อาวุธนั้น ให้พยายามใช้ในกรณีที่จำเป็น และไม่มีวิธีอื่นใดที่จะป้องกันได้ดีกว่าการใช้อาวุธเท่านั้น

ทั้งนี้ ภายในเขตควบคุมนั้นถ้าสามารถจัดให้มีการพัก ที่สำหรับรับประทานอาหาร น้ำดื่ม ส้วม ไว้ให้พร้อมเพื่อมิให้ผู้ต้องขังออกไปนอกเขตควบคุม

อนึ่ง ในระหว่างการทำงานสาธารณะกรมราชทัณฑ์มีหนังสือ ที่ ยธ ๐๗๐๕/๒๑๑๖ ลงวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๔๖ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมพกพาอาวุธปืนเนื่องจากผู้ต้องขังดังกล่าวถือว่าได้ผ่านการคัดเลือกแล้วว่าเป็นผู้มีความประพฤติดี น่าวางใจได้ว่าจะไม่มีการหลบหนี การพกอาวุธปืนในการควบคุมผู้ต้องขัง จึงไม่เหมาะสมและก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีในสายตาประชาชน

การกำกับดูแลและตรวจสอบการทำงานภายนอก/งานสาธารณะ

๑) ให้ผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถานหมั่นตรวจตราการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อให้ทราบถึงการควบคุม และการทำงานว่าได้เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ และคำสั่งของทางราชการหรือไม่ เมื่อเห็นว่าหน่วยงานใดปฏิบัติงานไม่ชอบ หรือ มีข้อบกพร่อง ที่อาจนำความเสียหายมาสู่ราชการ ให้สั่งการแก้ไข เมื่อได้สั่งการไปแล้วหากยังมีการฝ่าฝืนอีกให้พิจารณาโทษ ทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ

๒) ในกรณีที่ผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑ์สถาน ไม่อาจไปตรวจตราการปฏิบัติงานได้ ให้จัดข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่ายขึ้นไปหมุนเวียน สับเปลี่ยนกันออกไปตรวจตรา โดยให้มีการจัดทำบันทึกการตรวจตราและนำเสนอต่อผู้บัญชาการเรือนจำ/ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ทราบทุกครั้ง

สาเหตุที่ผู้ต้องขังทำงานภายนอก/งานสาธารณะ จะถูกห้ามมิให้ออกไปทำงาน

ผู้ต้องขังที่ส่งออกไปทำงานภายนอกเรือนจำ/ทัณฑสถานคนใดประพฤติตนไม่เหมาะสม ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมนำตัวผู้ต้องขังผู้นั้นกลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถานทันที โดยผู้ต้องขังที่ห้ามมิให้ออกไปทำงานจะต้องมีพฤติการณ์ ดังนี้

๑) สมคบกับผู้อื่นก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น

๒) ทำร้าย หรือพยายามทำร้ายเจ้าหน้าที่ หรือผู้อื่น

๓) พยายามหลบหนี หรือมีเหตุอันน่าเชื่อว่าจะหลบหนี

๔) ขัดคำสั่งซึ่งหน้าของเจ้าหน้าที่

๕) จงใจก่อความเสียหายให้แก่ผู้อื่น หรือกิจการของเรือนจำ/ทัณฑสถาน และได้เกิดความเสียหายขึ้น

๖) กระทำความผิดในส่วนเกี่ยวกับเงิน หรือสิ่งของต้องห้าม

๗) มีพฤติการณ์แสงให้เห็นถึงความเกียจคร้านไม่ตั้งใจทำงาน หรือจงใจเลี่ยงการงาน

๘) เสพยาเสพติดให้โทษ

ข้อควรคำนึงและระมัดระวังในการควบคุมผู้ต้องขังทำงานภายนอก/งานสาธารณะ

๑) เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุงผู้ต้องขังทำงานภายนอก/งานสาธารณะ ควรเป็นบุคคลที่มีความประพฤติดี มีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี เป็นที่เคารพยำเกรงของผู้ต้องขัง เนื่องจากต้องปฏิบัติงานพบปะผู้คนภายนอก

๒) ห้ามมิให้ผู้ต้องขังขับขี่หรือซ้อนท้ายรถจักยานยนต์

๓) พึงระมัดระวังไม่ให้ผู้ต้องขังลักลอบดื่มสุราเนื่องจากสุราเป็นสิ่งของต้องห้ามมิให้นำเข้ามาหรือเก็บรักษาไว้ในเรือนจำ และไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังดื่ม แต่ขณะออกทำงานภายนอกเรือนจำผู้ต้องขังมักจะลักลอบดื่มสุราซึ่งจะทำให้ผู้ต้องขังขาดสติและขาดความยับยั้งชั่งใจเป็นเหตุให้กระทำการที่ผิดกฎหมายได้ โดยสุราที่ผู้ต้องขังดื่มอาจมาจากญาติ เพื่อน หรือซื้อหาเอง และแอบใส่ไว้ในขวดเครื่องดื่มชูกำลัง หรือผสมน้ำอัดลม ฯลฯ

๔) ผู้ต้องขังที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการหลบหนีได้แก่ ผู้ต้องขังที่ชอบเล่นการพนันหรือมีหนี้สินภายในเรือนจำ/ทัณฑสถาน มีความวิตกกังวลทางครอบครัวมีสภาพจิตใจที่บกพร่อง มีอารมณ์ร้อนวู่วาม เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจะต้องดำเนินการหาข่าวหรือข้อมูลของผู้ต้องขังหากเห็นว่าผู้ต้องขังรายใดมีพฤติกรรมดังกล่าวให้แจ้งต่อคณะกรรมการจำแนกหรือคณะกรรมการคัดเลือกเพื่อไม่ให้นำตัวออกทำงานภายนอกโดยเด็ดขาด

๕) การเยี่ยมญาติของผู้ต้องขังขณะทำงานภายนอกจะต้องควบคุมอย่างใกล้ชิดและทำความเข้าใจกับญาติไม่ให้นำข่าวร้ายมาแจ้ง และต้องมีการตรวจสอบของเยี่ยมของฝาก รวมทั้งห้ามมิให้ญาตินำโทรศัพท์มือมือให้ผู้ต้องขังใช้ติดต่อสื่อสารโดยเด็ดขาด

๖) ผู้ต้องขังบางรายที่คิดหลบหนี มักจะแอบสวมเสื้อผ้าส่วนตัวไว้ข้างในเมื่อสบโอกาสจะถอดเครื่องแต่งกายตามที่ราชการกำหนดออกแล้วหลบหนี เพื่อไม่ให้เป็นที่สังเกตของคนทั่วไป เจ้าหน้าที่จึงควรหมั่นสังเกตและควบคุมผู้ต้องขังอย่างใกล้ชิต

๗) ระมัดระวังอย่าให้ผู้ต้องขังมีเงินสดติดตัวการที่ผู้ต้องขังลักลอบมีเงินสดติดตัวจะเป็นโอกาสให้ผู้ต้องขังหลบหนีได้อย่างสะดวก

แนวทางปฏิบัติกรณีผู้ต้องขังทำงานภายนอก/งานสาธารณะหลบหนี

๑) กรณีผู้ต้องขังหลบหนีอยู่ในระยะใกล้ชิดพอที่จะสามารถจับกุมตัวได้ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมติดตามจับตัวผู้ต้องขังในทันที แต่ต้องระวังไม่ให้ผู้ต้องขังที่เหลืออยู่หนีไปได้อีก

๒) กรณีที่ผู้ต้องขังหลบหนีไม่ได้อยู่ในระยะใกล้ชิดไม่สามารถจับกุมตัวได้อย่างทันท่วงที และพิจารณาแล้วเห็นว่า หากละทิ้งการควบคุมผู้ต้องขังที่เหลืออยู่เพื่อไปติดตามจับกุมผู้ต้องขังหลบหนีนั้นจะทำให้ผู้ต้องขังที่เหลือหลบหนีเพิ่มมากขึ้นได้ให้ควบคุมผู้ต้องขังที่เหลือส่งกลับเข้าเรือนจำ/ทัณฑสถาน และรายงานเหตุการณ์ผู้ต้องขังหลบหนีดังกล่าวให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบต่อไป โดยใช้แบบรานงานผู้ต้องขังหลบหนี (ร.ท. ๓๑)

๓) ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน จัดตั้งชุดปฏิบัติการเพื่อติดตามจับกุมผู้ต้องขังที่หลบหนี และประสานงานไปยังเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ผู้ต้องขังมีภูมิลำเนา หรือบ้านญาติ ซึ่งผู้ต้องขังอาจหลบซ่อนอยู่ เพื่อติดตามจับกุมตัว พร้อมทั้งแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในท้องที่เพื่อดำเนินคดีอาญาต่อผู้ต้องขังที่หลบหนี

๔) ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน รายงานการหลบหนีของผู้ต้องขังเบื้องต้นพร้อมทั้งส่งข้อมูลประวัติผู้ต้องขังหลบหนี เช่น บัญชีผู้ต้องขังหลบหนี (ร.ท. ๓๒) ให้กรมราชทัณฑ์ทราบภายใน ๒๔ ชั่วโมง นับตั้งแต่ มีการหลบหนี โดยให้รายงานทางโทรสารไปยังส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง สำนักทัณฑวิทยา หมายเลขโทรสาร ๐ ๒๙๖๗ ๒๔๐๙

๕) หากสามารถจับกุมตัวผู้ต้องขังกลับคืนมาได้ให้บันทึกข้อมูลผู้ต้องขังและสาเหตุแห่งการหลบหนีตามแบบเก็บข้อมูลรายตัวผู้ต้องขังหลบหนีจับตัวได้ (แบบ ร.ท. ๓๒/๑) พร้อมทั้งรายงานให้กรมราชทัณฑ์ทราบ

๖) ให้เรือนจำ/ทัณฑสถาน แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงกรณีผู้ต้องขังหลบหนี และรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงให้กรมราชทัณฑ์ทราบโดยเร็ว

หมายเหตุ : ตามคำสั่งเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่ ๔๐๒/๒๕๖๓ เรื่อง มาตรการป้องกันผู้ต้องขังหลบหนีภายในและภายนอก เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ภาคผนวก

-สำเนาคู่ฉบับ-

คำสั่งเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
ที่ ๔๐๒ /๒๕๖๓
เรื่อง มาตรการป้องกันผู้ต้องขังหลบหนีภายในและภายนอก เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจของเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อนโยบายของกระทรวงยุติธรรมและกรมราชทัณฑ์ ในทุกๆด้าน พร้อมทั้งการป้องกันการเกิดเหตุร้ายต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในและภายนอกเรือนจำ ที่ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ ๒๕๖๐ ประกอบระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานเรือนจำและการแต่งตั้งผู้ช่วยเหลือกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จึงออกคำสั่งให้เจ้าพนักงานเรือนจำถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การป้องกันผู้ต้องขังหลบหนีภายในเรือนจำ

- พฤติกรรมการหลบหนีภายในเรือนจำนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี เช่น การปีนกำแพง/การขุดช่องไปกับรถยนต์/รถบรรทุกสิ่งของ/วิ่งผ่านประตูขณะเปิด-ปิด/ปะปนไปกับบุคคลภายนอก ฯลฯ จึงได้กำหนดเป็นแนวทางในการปฏิบัติของเจ้าพนักงานเรือนจำ ดังนี้

๑.๑ ให้เจ้าหน้าที่หมั่นตรวจตราพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ทั้งในเวลาราชการปกติและเวลาปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ รวมทั้งหมั่นสังเกตพฤติกรรมผู้ต้องขังในสังกัดกองงานที่ตนเองรับผิดชอบ รวมทั้งห้ามมิให้ผู้ต้องขังครอบครองอุปกรณ์ที่จะนำไปเป็นเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการหลบหนีได้

๑.๒ ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของอาคาร เรือนนอน ประตู รั้ว แนวกำแพง ระบบเสริมความมั่นคง ว่ามีความมั่นคงแข็งแรงหรือชำรุด รวมทั้งอุปกรณ์ต่างๆ ภายในเรือนจำ เช่น สายไฟฟ้าแรงสูง ลวดหนามหีบเพลง สัญญาณแจ้งเหตุ กล้องวงจรปิด ให้พร้อมใช้งานได้ตลอดเวลา

๑.๓ ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจค้นสิ่งของต้องห้าม ตามมาตรการจู่โจมตรวจค้นในแต่ละฝ่ายพร้อมรายงานให้ผู้บัญชาการเรือนจำทราบทุกสัปดาห์

๑.๔ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ ดำเนินการเก็บรักษา ใส่ และไขกุญแจเรือนจำตามมาตรการเก็บ ใส่ และไขกุญแจเรือนจำอย่างเคร่งครัด

๑.๕ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ประจำประตูและผู้ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ประจำประตูเปิดประตู ๑ และประตู ๒ พร้อมกันอย่างเด็ดขาดและห้ามเปิดประตูแต่ละประตูค้างทิ้งไว้นาน หากมีเหตุจำเป็นต้องเปิดประตูค้างไว้ ในกรณีมีเหตุจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากผู้บัญชาการเรือนจำหรือผู้อำนวยการส่วนควบคุมเท่านั้น

๑.๖ ให้เจ้าหน้าที่ประจำประตูทำการตรวจสอบบุคคลเข้า - ออก อย่างละเอียดทุกครั้ง รวมทั้งให้บุคคลที่เข้า - ออก ลงลายมือชื่อที่สมุดบุคคลภายนอกเข้า - ออก ทุกครั้ง และให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำประตูปฏิบัติตามมาตรการเกี่ยวกับประตูเรือนจำอย่างเคร่งครัด

- พฤติการณ์การหลบหนีจากเรือนนอน ดังนี้ การเจาะฝ้าเพดานห้อง/การทำลายหรือการตัดซี่ลูกกรง ฯลฯ

๑.๗ ให้เจ้าหน้าที่ประจำเรือนนอน หมั่นตรวจสอบลวดตะแกรงเหล็กกั้นเพดานเรือนนอนและซี่กรงเหล็กบานประตูเรือนนอนด้านล่างให้ถี่ขึ้น หากพบว่าจุดใดที่ตรวจพบเป็นจุดอ่อนตามมาตรการนี้ ให้รีบรายงานและดำเนินการแก้ไขโดยด่วน พร้อมทั้งหมั่นตรวจตราซี่ลูกกรงเรือนนอนให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงอยู่เสมอ และให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่เวรยามรักษาการณ์ตรวจค้นผู้ต้องขังก่อนขึ้นเรือนนอนทุกครั้งอย่างละเอียด

๒. การป้องกันผู้ต้องขังหลบหนีภายนอกเรือนจำ

- พฤติกรรมการหลบหนีภายนอกของผู้ต้องขังออกจ่ายนอก ดังนี้ หลบหนีออกจากกองงานเมื่อผู้ควบคุมไม่ได้ควบคุมใกล้ชิด หรือไม่อยู่ควบคุม/เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมไว้วางใจใช้ไปทำธุระแล้วไม่กลับมา/ขออนุญาตเข้าห้องน้ำแล้วหลบหนีไป/หลบหนีจากสถานที่ทำงานที่ลับตา เช่น ป่าละเมาะ/วิ่งหนีไปต่อหน้า ฯลฯ

๒.๑ ให้ผู้บังคับบัญชาเหนือระดับชั้น อบรมเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมผู้ต้องขังออกไปทำงานภายนอก ให้ทราบถึงกฎระเบียบ เทคนิคและบริบททางจิตวิทยาในการควบคุม การหาข่าว และสังเกตุพฤติกรรมผู้ต้องขัง รวมทั้งระมัดระวังในการวางตัว การแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสมในฐานะข้าราชการ เช่น การดุด่าผู้ต้องขัง การดื่มสุราขณะปฏิบัติหน้าที่ ฯลฯ

๒.๒ การกำหนดอัตราเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมต่อจำนวนผู้ต้องขังที่ออกภายนอกเรือนจำให้เป็นไปตามอัตราการควบคุมที่กำหนดไว้ในระเบียบ หรือหนังสือสั่งการกรมราชทัณฑ์ ที่กำหนดตามประเภทการจ่ายออกนอกเรือนจำ การจะเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนนั้นได้ต่อเมื่อผู้บัญชาการเรือนจำอนุมัติโดยพิจารณาแล้วเห็นว่าจำเป็น และน่าจะไม่มีการหลบหนีหรือก่อเหตุร้าย และให้นำกลับเข้าเรือนจำตามที่ระเบียบ หรือหนังสือสั่งการกรมราชทัณฑ์กำหนดตามประเภทการจ่ายออกนอกเรือนจำ

๒.๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุม อนุญาตให้ผู้ต้องขังออกไปนอกการควบคุมของตนไม่ว่าจะเป็นกรณีใดๆ หรือควบคุมผู้ต้องขังไปในกิจการอันมิได้เกี่ยวด้วยงานที่จ่ายให้ทำโดยเด็ดขาด

๒.๔ ให้ผู้ต้องขังสวมใส่เครื่องแต่งกายที่ออกทำงานภายนอกตามที่กำหนดในแต่ละประเภทที่ออกไปทำงาน โดยเจ้าหน้าที่จะต้องตรวจสอบมิให้ผู้ต้องขังสวมใส่เสื้อผ้าส่วนตัวโดยเด็ดขาด

๒.๕ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมผู้ต้องขังออกจ่ายนอกมาควบคุมเฝ้าระวังมิให้พูดคุยกับญาติหรือบุคคลใดๆ ขณะออกมาทำงานภายนอก ยกเว้นได้รับอนุญาตและการอนุญาตให้ผู้ต้องขังกองงานจ่ายนอกเยี่ยมญาติเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจะต้องปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๒.๖ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมผู้ต้องขังออกจ่ายนอก หมั่นตรวจสอบพฤติกรรมผู้ต้องขังในสังกัดกองงานที่ตนเองรับผิดชอบหากมีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจ รวมถึงการลักลอบถ่ายภาพกับบุคคลใดๆ หรือมีพฤติการณ์ที่ชอบพูดคุยสนิทสนมกับบุคคลใดๆ ที่มาติดต่อภารกิจกับเรือนจำ ให้งดจ่ายออกทำงานนอกเรือนจำแก่ผู้ต้องขังผู้นั้นทันที และปฏิบัติตามมาตรการควบคุมผู้ต้องขังออกจ่ายนอกทำงานนอกเรือนจำอย่างเคร่งครัด

สั่ง ณ วันที่ ๒๕ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายมงคล จันทะจร)
ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

.....ผู้อำนวยการส่วนควบคุม
.....หัวหน้าฝ่ายรักษาการ
.....หัวหน้างานรักษาการ
.....ผู้พิมพ์/ท
๒๕ / กย / ๒๕๖๓

อ้างอิง

//คู่มือปฏิบัติงานสำหรับเจ้าพนักงานเรือนจำ

สำนักทัณฑวิทยา ส่วนมาตรการควบคุมผู้ต้องขัง

//ตามคำสั่งเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่ ๔๐๒/๒๕๖๓
เรื่อง มาตรการป้องกันผู้ต้องขังหลบหนีภายในและภายนอก เรือนจำจังหวัด
มหาสารคาม

แผนผังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

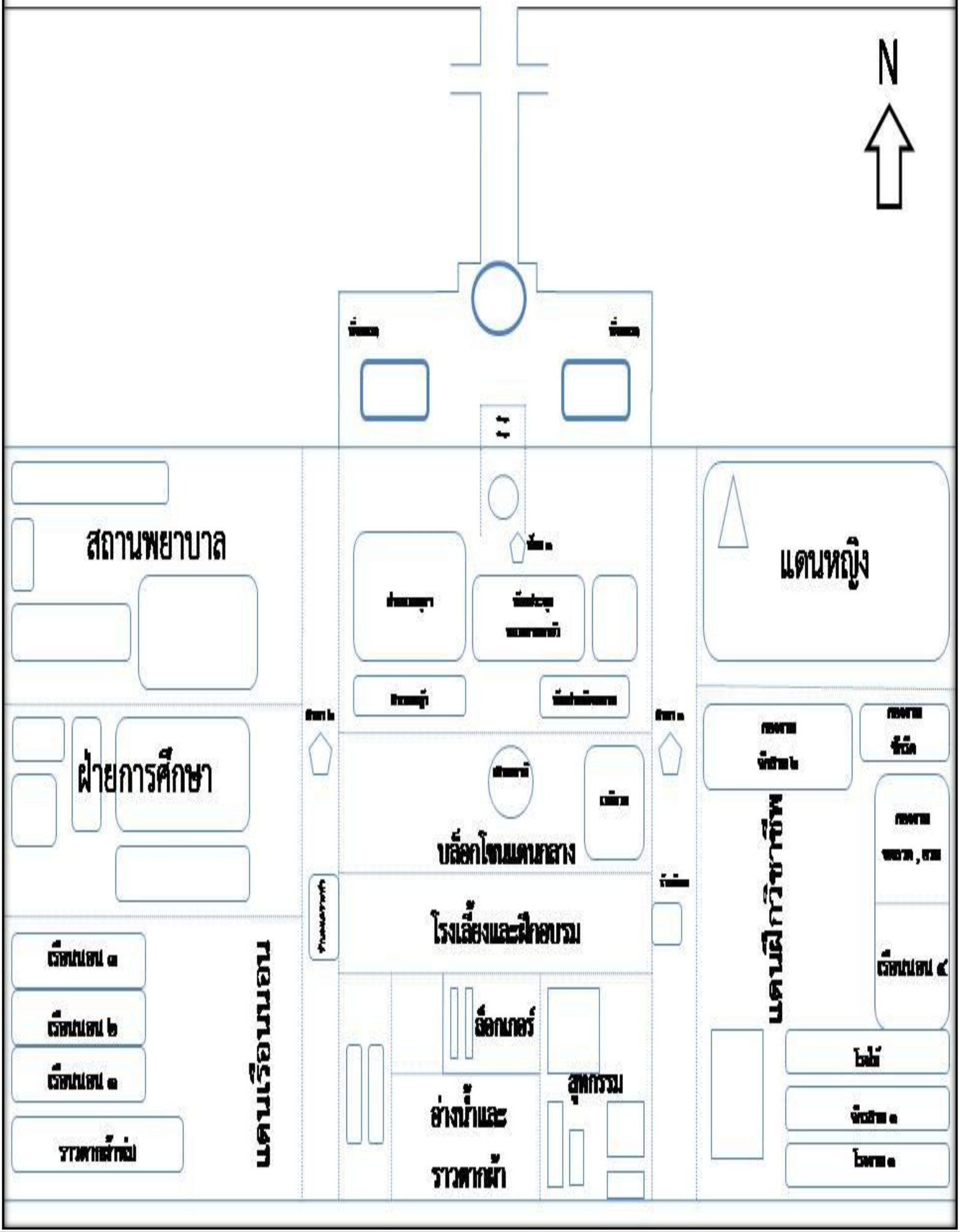

คณะผู้จัดทำ

นายมงคล จันทะจร
ผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

นายดาวเรือง หงษา
ผู้อำนวยการส่วนควบคุมและทัณฑปฏิบัติ

นายสุทัศน์ เสริมทรัพย์
หัวหน้าฝ่ายควบคุมผู้ต้องขัง

นายเอกพงษ์ วรนาม
หัวหน้างานควบคุมผู้ต้องขัง

นายศิวนนท์ สุทธิศรี
หัวหน้างานรักษาการณ์

นายบุญญฤทธิ์ คำเรืองศรี
ธุรการส่วนควบคุม